

В.В. Сєров, к.т.н., доц., декан ФІМ

КОЛИСКА ФАКУЛЬТЕТІВ

Факультет інженерної механіки – це невід’ємна сторінка в історії інституту. Змінювалися назви факультету, декани, приходили і звільнялися працівники, але безперервно факультет виконував свою головну задачу – підготовку інженерних кадрів.

7 липня 1977 року був створений механічний факультет, але це був формальний акт, тому що в структурі Житомирського загально-технічного факультету та філіалу Київського політехнічного інституту в попередні роки вже народилася школа інженерів-механіків, яка заявила про себе у 1973 році першим випуском інженерів-механіків за спеціальністю “Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти” за вечірньою формою навчання, а у 1974 році – за денною.

Перші кроки становлення підготовки спеціалістів вимагали великих зусиль: бракувало приміщень, лабораторного обладнання, науково-методичної літератури, не вистачало висококваліфікованих викладачів. Незважаючи на це, підготовка інженерів йшла на високому рівні, про що свідчать успіхи перших випускників факультету, які стали в подальшому керівниками підприємств, висококваліфікованими спеціалістами, науковими та педагогічними працівниками вищої школи, серед них Гнеліца П.К. – директор ВАТ “Верстатуніверсалмаш”, Кучмар О.В. – заступник голови обласної адміністрації, Кузьмінський Б.П. – голова АТ “Україна”, Пастушенко М.Г. – заступник директора АТ “Вібросепаратор”, Руденький О.А. – голова АТ “Біомедскло”, Грабар І.Г. – д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ЖІТІ, Мельничук П.П. – к.т.н., доцент, перший проректор ЖІТІ, доценти, к.т.н. Кирилович В.А., Полонський Л.Г., Юмашев В.Є. та багато інших. Формування факультету і школи підготовки інженерів-механіків здійснилося завдяки великому внеску таких викладачів, як професорів Баженова В.Г., Кобзаря Є.П., Северилова В.С., Василюка Г.Д., доцентів Рибалкіна Є.М., Уставщикової О.А., старших викладачів Железної А.О., Тонюка М.І., Хоменка А.А., Уставщикова Г.Т., а також інших викладачів і співробітників інституту. На жаль, немає досягнень без втрат. Багато з тих, хто сприяв створенню факультету і його зміцненню пішли з життя. Це – Костриця М.М., Корнійчук О.І., Гікало О.Д., Горностай В.І.

За роки існування факультет чотири рази змінював свою назву: механічний, машинобудування та металообробки, машинобудування та менеджменту, інженерної механіки. Деканами факультету були доценти Костриця М.М., Весєлков Р.С., Рибалкін Є.М., Сєров В.В. На факультеті проходили організаційні та структурні зміни, але при всіх змінах велася напружена робота з удосконалення навчально-лабораторної бази, навчально-методичного забезпечення, підвищення кваліфікації викладачів і забезпечення випуску кваліфікованих інженерів. Більше чотирьох тисяч інженерів-механіків випустив факультет. І не перебільшуючи можна сказати, що немає на

Житомирщині жодного підприємства, пов'язаного з металообробкою, де не працювали б наші випускники. Багато випускників нашого факультету працює в різних регіонах України і країн СНД.

Суспільні зміни останнього десятиріччя не обминули і факультет. Ринок праці вимагав інші співвідношення випуску спеціалістів, і на факультеті була відкрита спеціальність "Менеджмент у виробничій сфері", яка дозволила створити напрямок економічної підготовки. Після укріплення та розширення напрямку відокремився у 1995 році в факультет економіки і менеджменту. Зменшення замовлення на інженерів-механіків зі спеціальностей "Технологія машинобудування" та "Металорізальні верстати та системи" вимагало пошуку нових напрямків підготовки спеціалістів, і у 1995 році, за ініціативою кафедри технічної механіки, під керівництвом професора Грабара І.Г. був здійснений перший набір на спеціальність "Автомобілі та автомобільне господарство". У 1996 році створюється комплекс "Машинобудування" з метою прискореної підготовки молодших спеціалістів. У тому ж році, виходячи з потреб регіону, кафедра під керівництвом професора Бакка М.Т. розпочинає підготовку фахівців за спеціальністю "Розробка родовищ корисних копалин" і ще через два роки ця ж кафедра розпочинає набір на спеціальність "Екологія".

І так склалося історично, що факультет інженерної механіки став колыскою для більшості факультетів інституту. В травні 2000 року Міністерство освіти і науки України дало згоду на створення гірничо-екологічного факультету для організації підготовки фахівців зі спеціальностей "Розробка родовищ корисних копалин" та "Екологія".

Хоча за останній період в надрах факультету постійно утворювалися нові перспективні структури інституту, але колектив факультету постійно працював і над удосконаленням традиційних напрямків підготовки, які складають основу факультету, – "Технологія машинобудування" та "Металорізальні верстати та системи". Були заново перероблені навчальні плани, в них була закладена блокова структура, яка дозволяє студентам, за вибором, отримати додаткові знання з військової справи, програмування, іноземних мов, менеджменту, обліку та аудиту, економіки.

Спеціальності "Технологія машинобудування" та "Металорізальні верстати та системи" одні з перших в інституті пройшли державну акредитацію та підтвердили своє право на підготовку інженерів-механіків. Кафедра технології машинобудування під керівництвом доцента Мельничука П.П. першою в інституті отримала ліцензію на підготовку магістрів за напрямком "Технологія машинобудування" і з 1999 року розпочала підготовку магістрів за напрямками "Технологія машинобудування" та "Металорізальні верстати та системи". Відкриття магістерської підготовки дозволило створити четвертий – останній – ступінь підготовки фахівців з вищою освітою в цих напрямках і надало можливість розпочати підготовку наукових та педагогічних кадрів для забезпечення інституту та регіону в цілому.

Для підвищення кваліфікаційного рівня випускників у галузях нових технологій ведеться робота по створенню спеціалізації у межах діючих спеціальностей. Так, на сьогодні планується на базі спеціальності "Технологія машинобудування" ввести спеціалізацію "САПР технологічних процесів". У випадку позитивного результату ця робота буде розширюватися.

Кафедри факультету постійно дбали про кадрову політику, тому на факультеті склався достатньо оптимальний кадровий склад викладачів і навчально-допоміжного персоналу, який включає і досвідчених викладачів, що створювали ці спеціальності, і молодих спеціалістів, нещодавніх випускників. Більше половини викладацького і навчально-допоміжного персоналу складають випускники факультету, як самих перших випусків, так і останніх. Всі молоді викладачі факультету або закінчили, або навчаються в аспірантурі. На даний час на факультеті працює 5 докторів наук. Більше половини викладачів факультету мають вчений ступінь кандидата наук і наукове звання доцента.

Для підвищення знань студентів у сучасних напрямках науки, для роботи за сумісництвом запрошуються викладачі вищої кваліфікації (професори, доктори наук) з інших навчальних закладів, провідних внз і наукових інститутів України.

Про кваліфікацію викладацького складу свідчить той факт, що з року в рік, на багатьох спеціалізованих олімпіадах України студенти нашого факультету посідають призові місця. І цей рік не став винятком – студенти посіли друге місце на олімпіаді з технології машинобудування, третє місце на олімпіаді з металорізальних верстатів, почесні місця на олімпіадах з теорії машин та механізмів та інженерної графіки.

І хоча інститутський фольклор зазначає, що студента-економіста пізнають за модним одягом, студента-електрика – за потертими джинсами і довгим волоссям, а студента-механіка – за синцями і подряпинами на обличчі, студенти факультету, в своїй більшості, зацікавлено засвоюють знання та, як результат, отримують значні успіхи. Десятки студентів навчаються тільки на відмінно, серед них є стипендіати Вченої ради інституту – це студенти, які протягом багатьох сесій отримували тільки відмінні оцінки. Тому, не дивлячись на різке скорочення ринку робочої сили в галузі машинобудування, на факультет надходять заявки на молодих спеціалістів.

Не зважаючи на достатньо скрутний матеріальний стан, кафедри факультету останні роки вели значну роботу по створенню та оновленню матеріальної бази факультету. Заново була створена матеріально-лабораторна база по забезпеченню спеціальностей “Автомобілі та автомобільне господарство” та “Розробка родовищ корисних копалин”, іде процес створення лабораторної бази спеціальності “Екологія”, постійно ведеться робота з поліпшення лабораторної бази спеціальностей “Технологія машинобудування” та “Металорізальні верстати та системи”. Останнім часом значно збільшений парк персональних ЕОМ на кафедрах, що дозволяє найближчим часом створити кафедральні обчислювальні центри, з метою поліпшення підготовки студентів.

Останнім часом викладацький колектив кафедр значну увагу приділяв видавничій діяльності. Причинами цього стали як обмеженість централізованих надходжень навчальної літератури, особливо з нових напрямків підготовки, так і поширення можливостей видавничого центру інституту, що надало багатьом можливість викладення в друкованих виданнях своїх наукових і педагогічних ідей. За останні роки викладачами факультету видана значна кількість навчальних і методичних посібників. Перелік їх неможливо навести, але необхідно відмітити що найбільш акти-

вно в цьому напрямку працювали кафедри “Геотехнологій і промислової екології” (завідувач – професор Бакка М.Т.) та “Автомобілі та механіка технічних систем” (завідувач – професор Грабар І.Г.).

Але не тільки навчанням живе факультет. Хоча активність в суспільному житті зменшилася, є на факультеті ще достатньо ентузіастів і культурного, і спортивного життя. Студенти факультету беруть участь у спортивних і культурних заходах інституту, міста, області та країни. Це – участь студентів у збірних командах інституту з баскетболу, футболу, гирьового спорту і шахів, у вокально-інструментальних, танцювальних колективах і аматорських театрах, сольні вокальні виступи. Завдяки їх зусиллям щорічно 1 грудня проводиться День факультету. Команда КВН “Ёлы-палы”, кістяк якої складають студенти факультету, виборює всеукраїнську першість.

І якщо на факультеті, ще народжуються жарти, то це означає, що він молодіє та росте.